

A detailed oil painting of Alexander Pushkin, showing him from the chest up. He has thick, dark, curly hair and a full beard. He is wearing a dark, high-collared coat over a patterned garment with red, green, and blue stripes. The background is a plain, light brown wall.

PUŞKİN

YAŞAMI ve SANATI

Vasili İvanoviç Kuleşov

Türkçesi
Birsen Karaca

BIYOĞRAFI

Vasili İvanoviç Kuleşov, Prof. Dr. (1919-2006)

MGU (Moskova Devlet Üniversitesi) Filoloji Fakültesini bitirdi (1941). 1941-45 yıllarında savaşa katıldı. 1949-53 yıllarında Vilnyus Devlet Üniversitesinde Rus Edebiyatı Bölüm başkanı olarak çalıştı. 1956 yılından yaşamının sonuna kadar (2006) MGU Filoloji Fakültesinde, 1964-94 yılları arasında başkanlığını yaptığı Rus Edebiyat Tarihi Bölümünde görev yaptı.

Uzmanlık alanları: Rus edebiyatı tarihi; Puşkin'in, Dostoyevski'nin, Tolstoy'un sanatı.

Beş yüzden fazla bilimsel çalışmanın yazarı olan Kuleşov'un başlıca bilimsel çalışmaları: (Moskova, 1958), "Rusya'nın Edebi Bağlantıları ve XIX. yüzyılda Batı Avrupa" (Moskova, 1965 ve Moskova, 1978), "Slavyanofiller ve Rus Edebiyatı" (Moskova, 1978), "Puşkin'in Yaşamı ve Sanatı" (Moskova, 1987 ve Moskova, 2002), "Puşkin: Biyografi. Popüler Bilim" (Moskova, 1998) adlı monografileri ve "Rus Eleştirisi Tarihi" (Sekiz baskı yaptı. İlk baskısı: Moskova, 1972), "1870-1890 yıllarında Rus Edebiyatı" (Moskova, 1984), "XIX. yüzyıl Rus Edebiyatı" (Moskova, 1995).

Birsen Karaca, Prof. Dr.

1996 yılında YÖK kararıyla doktora yapmak üzere Moskova Devlet Üniversitesi Filoloji Fakültesine gönderildi. 1999 yılında Rus dili ve edebiyatı ve Ermeni dili ve edebiyatı alanlarında doktorasını tamamlayarak görevine döndü. 2002 yılında doçent, 2008 yılında profesör unvanını aldı. Halen Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesinde çalışmaktadır. Edebiyat, çeviribilim ve Ermeni sorunu üzerine kitap ve makaleleri bulunan Birsen Karaca Rusça ve Ermeniceden çeviriler yapmaktadır.

Çalışmalarından Bazıları:

Kitapları: *Rus Edebiyatının Açılımları*, Kavis, 2010; *Sözde Ermeni Soykırımı Projesi/ Toplumsal Bellek ve Sinema*, Say, İstanbul, 2006; *Ermenice Öğreniyorum*, Kurmay, Ankara, 2007 (ikinci baskı); *Doğu Ermenice Türkçe Sözlük*, Kurmay, Ankara, 2007 (ikinci baskı).

Hazırladığı kitaplar: *Rus Edebiyatı Öykü Antolojisi*, Kavis, 2010 (ikinci baskı); *Çehov Öyküleri Seçkisi*, Dünya, İstanbul, 2004; *Ermeni Edebiyatı Seçkisi*, Kültür Bakanlığı, Ankara, 2001;

Çeviri Kitapları: Çingiz Guseynov, *Muhammed, Memed, Memiş*, Roman Kahramanları, İstanbul, 2013; Maksim Gorki, *Pepe*, İmge, Ankara, (2. Baskı 2014); Zamyatin, *Sababa Karşı Toprak Şifâ Bulacak*, Kavis, 2010; Turgenyev, *İlk Aşk*, Kavis, 2010; Dostoyevski, *Beyaz Geceler*, Kavis, İstanbul, 2009; Anton Çehov, *Ateşler/Çukurda*, Dünya, İstanbul, 2004; E.Uspenski, *Fedor Amca*, Beyaz Balina, İstanbul, 2006; Kuleşov, *Puşkin*, Multilingual, İstanbul, 2000.

PUŞKİN

Yaşamı ve Sanatı

VASİLİ İVANOVIÇ KULEŞOV

Ruşçadan Çeviren
Birsen Karaca

Cümle Yayınları-66

Biyografi Dizisi-19

•

Yayın Yönetmeni:

Muhsin Mete

•

Editörler

Betül Mutlu

Doğanay Eryılmaz

•

Teknik Hazırlık

Kelime Yayıncılık

•

Kapak Tasarımı

www.sarakusta.com.tr

•

© *Bu kitabın tüm yayın hakları, yazarıyla yapılan sözleşme gereğince,*

Kelime Yayıncılık'a aittir.

•

Baskı

www.ozyurtmatbacilik.com

•

ISBN: 978-605-9147-60-6

•

Kelime Yayıncılık Reklam Tic. Ltd. Şti.

Sertifika No: 31337

Reşit Galip Cad. Hatır Sok. Nu: 23/2 06700 GOP / ANKARA

Telefon: (0312) 437 08 85-437 08 86 Faks: (0312) 437 08 87

•

www.cumleyayinlari.com

e-posta: bilgi@kelimeyayincilik.com

•

Cümle Yayınları, Kelime Yayıncılık'ın tescilli markasıdır.

GİRİŞ

Bir Bilim Adamının Biyografisi

Vasili İvanoviç Kuleşov (Lomonosov) Moskova Devlet Üniversitesi (MGU) filoloji profesörlerinden olan babamın adıdır. Babamın yaratıcı faaliyetlerinin tamamı XIX. yüzyıl Rus edebiyat tarihini konu alır. İlgi alanında pek çok şey vardı: “Çağdaş Rus dili nasıl formüle olmuştu?” “Rus kültürünü Batı Avrupa ile bağlayan şey ne idi?”, “O dönemde edebî türlerin gelişimi nasıl bir seyir izliyordu?” gibi.

Anılan döneme ait herhangi bir yazar hakkında saatlerce konuşmaya hep hazır olurdu: Karamzin, Jukovski, Lermontov, Turgenev, Tolstoy, Çehov vd. Ama Puşkin’e karşı özel bir ilgisi vardı. Babamla yaptığımız konuşmalarda, bende Puşkin’i şahsen tanıyormuş izlenimi oluşurdu. Onunla ilgili detayları, onun alışkanlıklarını ve zayıflıklarını bilirdi.

Öğrencileri, Vasili İvanoviç’i harika bir hatip olarak hatırlarlar. Etkileyici bir sese, çok zengin bir dile ve renkli bir üsluba sahip olan Vasiliy İvanoviç, anlattığı konuyla ilgili derin algısı ve engin bilgisiyle tüm sınıfı kendisine hayran bırakarak, elinde yazılı bir metin olmadan konuşurdu.

Sovyet edebiyatında anlatım sanatının, kişilerin, kahramanların, yetenekli bir yazarın kafasında değil de yönetimin emrine uygun olarak “ideolojik bir ustalıklarla” yaratıldığını düşündüğü için Sovyet edebiyatı hakkında pek konuşmazdı. Sovyet döneminde de çok sayıda yetenekli yazar olduğunu kabul etse de bu yazarların “gölgede” kaldıkları görüşündeydi. Sıklıkla eleştiri oklarını üzerine çekerek, “bilim” yöneticileriyle hayatı boyunca mücadele etmiştir.

Her zaman onurlu oldu, sık sık “onur herkese nasip olmaz, korumak gerek,” dedi. Ben ve kardeşlerimde (Vasilii İvanoviç’in üç oğlu vardır), onun XIX. yüzyıla ait bir insan olduğu kanısı hâkim olmuştur: O yüzyılda bayağılığa ve ikiyüzlülüğe karşı mertçe mücadele verilirdi, gerçek birey olmanın temel ölçütleri ise vicdan ve profesyonellikti.

Tiyatro dünyasında çalışanların babama değer vermesi boşuna değildi: Klasik eserlerin sahnelenmesini değerlendiren uzman-eleştirmen sıfatıyla Tüm Sovyetler Tiyatro Topluluğunun (BTO) üyesi olarak kabul edilmişti. Yaptığı eleştiriler derindi ve çoğu zaman rejisörler için faydalı oluyordu. Tiyatro faaliyetlerinde en çok, klasik bir yazar tarafından yaratılmış olan yaşamın gerçekliğine değer verirdi. Bu nedenle de çoklukla, ünlü eserler üzerinde gerçekleştirdikleri “kişisel okumalarla” seyirci topluluğunu şaşırtmaya çalışan “moda” rejisörlerin klasikler üzerine yaptıkları “yorumlarla” mücadele ederdi.

Temel konular üzerine araştırmalar yapan bir yazar olan V. İ. Kuleşov, yurt dışında yalnızca kitaplarıyla tanınmazdı, konferanslar ve seminerler de veriyordu. Düşünsenize! Mükemmel bir Rusçayla! Ama bu, Fransa’da, Almanya’da, Polonya’da, Çekoslovakya’da, Japonya’da, ABD’de ve diğer ülkelerde nitelikli çevirmenlerin, Rus edebiyatını sevenlerin yardımıyla başarılıyordu!

Türkçeye çevrilen ilk kitabı olan Puşkin, gerçek bir filoloğun, ülkesini seven bir vatanperverin ve Rus kültürüne ait bir aksakalın araştırması/itiraflarıdır.

Kuleşov ailesi adına

Prof. Dr. Vladimir Vasilyeviç Kuleşov (Filolog), Moskova, 2014.

İçindekiler

- “Moskova Toprakları, Öz Topraklar...” / 9
- Lisedeki Başarı / 31
- Özgürlük Şarkıcısı / 63
- İlk Poema / 85
- Kişinyov'da Sürgünlük / 97
- Ruhsal Kriz / 131
- “Demek Ki O Zamanlar Odessa'da Yaşıyordum...” / 143
- Romantik Poemalar / 157
- Mihaylovskoye, Romantizmden Realizme Geçiş / 177
- Boris Godunov / 207
- Yevgeni Onegin / 223
- “Ruhsal Susuzluğun Izdırabıyla Kıvrınarak...” / 241
- Arkadaş Arayışı İçinde, “Poltava” / 257
- Erzurum'a Seyahat / 281
- Boldino'da Sonbahar, *Belkin'in Öyküleri*, “Goryuhin Köyü'nün Tarihi”, *Küçük Trajediler* / 287
- Evlilik, Beklenmedik Zorluklar / 307
- Masallar, “Deniz Kızı”, “Batı Slavların Şarkıları”, “Şövalyelik Döneminden Sahneler”, *Maça Kızı*, *Dubrovski* / 315
- Petro'nun Yaşam Öyküsü*, “Tunç Süvari” / 323
- Pugaçov'un Öyküsü*, Povoljye'ye ve Güney Ural'a Seyahat / 327
- Yüzbaşının Kızı / 331
- Edebiyatın Başında, “Sovremennik”, Eleştiri, Yayıncılık, Kazanılan Yeni Dostluklar / 343
- “Büyük Gücenikliklerin” Esaretinde Çar, Saray, “Sosyetenin İftirası” / 351
- Düello ve Ölüm / 359
- Sonuç / 363

“Moskova Toprakları, Öz Topraklar...”

Puşkin’lerin soyunun Moskova’yla, Moskova bölgesiyle, Rusya’nın tarihiyle bağlantısı çok eski zamanlara dayanır. Şairin atalarının mal varlıkları Bojedomski ve Samoteçniy sokaklarında bulunuyordu. Puşkin’lerden dört kişi, Karanlık Dönem sonrası Mihail Romanov’un çarlık seçimine katılmıştı. I. Petro, Elizabet, III. Petro ve II. Yekaterina dönemlerine ait belgelerde şairin atalarının adına rastlanır.

Puşkin’ler temel gelir kaynaklarını Nijegorod’daki çiftliklerden -Boldino’dan ve Kistenevo’dan- almalarına rağmen, soylu ailelerin, özellikle kışları balolarda, maskeli balolarda, tiyatrolarda eğlenmek için malikânelerini terk ederek yönedikleri bir yer olan Moskova’da yaşıyorlardı.

Şairin doğduğu dönemde babaannesi Olga Vasilyevna, Malıy Haritonyevski sokağında bulunan kendisine ait usadbalı¹ evde kalıyordu.

Olga Vasilyevna’nın iki oğlu (Vasili ve Sergey) ve iki kızı (Anna ve Yelizaveta) vardı. Oğullarından ilki şair olarak ün yaptı, ikincisi ise büyük şairin babası olacaktır.

Not: 1. Aksi belirtilmediği durumlarda dipnotlar çevirmen tarafından verilmiştir.

2. Eserde kullanılan Fransızca isim ve eser adlarının düzeltisi, Türkçeye aktarımı ve çevirisi Dr. Doğanay Eryılmaz tarafından yapılmıştır.

¹ Usadba (Rus.). Rus mimarisinde yaşamsal ve idari kompleksleri, parkları ve diğer yapılarıyla bir bütünlük oluşturan münferit bir yerleşim alanı, yurtluk, malikâne için kullanılır.

Şairin babası Sergey Lvoviç Puşkin

Sergey Lvoviç, İzmaylovski alayında çalışmış, 1797 yılında binbaşı rütbesinde iken görevinden ayrılarak karısıyla birlikte Moskova'ya yerleşmiştir.

Sergey Lvoviç'in karısı, Büyük Petro'nun ünlü "Arabi" İbrahim Hanibal'ın torunu olan Nadejda Osipovna Hanibal güzel bir kadın olarak kabul edilirdi: Çocukları, teninin esmerliğinden dolayı ona "harika melez" derdi.

Şairin annesi Nadejda Osipovna

Puşkin'ler ve Hanibal'lar akraba idiler. Her iki ailenin akrabalığı Aleksandr Petroviç ve Fyödör Petroviç adlı Puşkin kardeşlere dayanır. Bu iki kardeş, yukarıda adı geçen Nijegorod'daki çiftliklerin sahibi idiler. Bunlardan ilki 1725, ikincisi ise 1727 yılında öldü. Osip Abramoviç Hanibal'ın karısı olan şairin anneannesi Mariya Alekseyevna, Puşkin'lerin soyundan geliyordu: Fyödör Petroviç Puşkin'in torunuydu, yani onun oğlu Aleksey Fyödoroviç'in kızıydı. Şairin babası Sergey Lvoviç ise, Aleksandr Petroviç Puşkin'in torunudur. Başka bir deyişle, Mariya Alekseyevna ve Sergey Lvoviç üçüncü kuşaktan kardeşlerdir. Anlaşılan o ki, Sergey Lvoviç ve Nadejda Osipovna'nın ilk oğullarına Aleksandr Petroviç Puşkin'in anısına Aleksandr adı verilmiştir.

"Bebek Puşkin" (1801-1802)

Aleksandr Sergeyeviç Puşkin 26 Mayıs (6 Haziran)² 1799 tarihinde Moskova'da doğdu. Babası ve annesi, Yelohovskaya kilisesinin korpusunda bulunan Nemetskaya (bugünkü Baumanskaya) caddesinde bir süre yaşadılar. Bu nedenle bilim adamlarının, Puşkin'in bu korpusun yakınlarında bulunan günümüzdeki Malaya Poçtovaya caddesinin ve Gosptalniy sokağının köşesinde bulunan evde doğduğuna dair yaptıkları varsayımlar temelsiz değildir. Yauza nehrinin kıyısında bahçeleri olan Lefortovo yakınındaki bu pitoresk yerler soylu aileler için cezbediciydi. Sergey Lvoviç de Moskova'nın diğer mahallelerinde (Haritonye'de, Povarskaya caddesinde) birkaç yıl içinde pek çok daire değiştirdikten sonra yeniden buraya yerleşmişti. Onu buralara çeken, zamanının en kültürlü kişisi olan zengin akrabası Graf D. P. Buturlin'in buraya yakın yaşamasıydı. D. P. Buturlin'in orijinal basımlardan kırk bin cildin yer aldığı bir kütüphanesi vardı (bu kütüphane 1812 yılında yandı). Aydın bir insan olan Buturlin, çok görmüştü ve çok şey biliyordu. Evindeki kültür hazinesinin kapısını konukseverlikle açardı. Şüphesiz Sergey Lvoviç de Buturlin'le olan akrabalığından ve tanışıklığından gurur duyuyordu. Puşkin'in pek çok çağdaşıyla görüşme olanağı bulan şairin biyografisi P. V. Annenkov, Buturlin'in misafirlerinin, Sergey Lvoviç'in de misafiri olduklarını doğruluyor. Küçük Puşkin'in, Buturlin'in kütüphanesinden ne kadar yararlanabildiği konusunda söyleyecek çok az şeyimiz var. Ancak, grafin³ oğlunun tanıklığına göre, Puşkin bu kutsal yere serbestçe girip çıkıyordu. Buturlin'lerin evinde irtical edebiyat geceleri düzenlenirdi. Aleksandr'ın şiiire olan yatkınlığı bu toplantılara katılan bazı ziyaretçiler tarafından fark ediliyordu.

² Daha sonraki sayfalarda tüm tarihler eski takvime göre yazılmıştır (yazarın notu).

³ Graf (*Almanca*). Batı Avrupa'da Erken Orta Çağ'da kraliyet yetkilisine verilen unvan. Rusya'da bu unvan ilk kez I.Petro tarafından 1706 yılında B. P. Şeremetev'e verildi. XIX. yüzyılın sonunda Rusya'da 300 graf ailesi vardı. Sovyet Halk Komiserleri Merkezi İcra Komitesi tarafından 10 Kasım 1917 tarihinde yayımlanan bir deklarasyonla Graf unvanı kaldırıldı.

Nemetskaya (eskiden Kukuyskaya olarak biliniyordu) kasabası ve Lefortovo çok eskilerden beri Moskova'nın kültür merkeziydi: Büyük Petro'nun gençliği de bu yerleşim yerleriyle bağlantılıdır. Çar Mihail Romanov döneminde din adamlarının isteği üzerine, tüm "basurmanların"⁴ (yani Almanların, Felemenklerin, Danimarkalıların, İsveçlilerin) Kremlin'den ve Kitay-gorod semtinden uzak tutulmaları için bir karar alınmıştı. Buraya, Beyaz Şehrin sınırına Moskova'nın değişik dillerde konuşan misafirleri yerleştiriliyordu. Kısa süre içerisinde, Alman stilinde bahçeli, fenerli küçük düzgün evler peydah olmaya başladı. Burada kendilerince çalışıp, eğleniyorlardı. Her şeyleri -adetleri de, gelenekleri de- Rus insanı için ilginç ve cazipti.

Çar Petro zamanını Kukuyskaya kasabasındaki eğlenceli asambelelerde⁵ geçirirdi. Bundan başka I. Petro'nun çocukluk hatıralarında İzmaylovskoye ve Preobrajenskoye köyleri de vardır. Yauza nehrinin öbür kıyısında, kendisi için ihtişamlı bir köşk yaptıran çarın en iyi arkadaşı, Azov savaşı kahramanı, amiral ve diplomat F. Leford yaşıyordu. XVII. yüzyılın sonlarına doğru çevrede yüksek sosyete mensup asilzadelerin köşkleri kurulmaya başladı. Proje sahipleri Rasstrelli, Kwarengi, Uhtomski, Yakovlev idiler. "Gofşpitaller"⁶ ve eczaneler, piramit şeklindeki çan kulesiyle Petro ve Pavel kilisesi kurulmuştu. Lefortovo'da I. Petro'nun çevresindeki Fransızlaşmış soylular için de yaşam kolay ve eğlenceliydi. Sosyal ilişkileri gelişmiş olan Vasili Lvoviç Puşkin ve diğer Karamzinist edebiyatçılar cumartesi günleri burada düzenlenen eğlencelere katılmayı severlerdi.

⁴ **Basurman** (*Rusça*. Esk.). <Önceleri Tatarlar için> Müslümanlar için, hayırla anılmadan yapılan bir adlandırma, daha sonra farklı dinden ve ulustan olanlar için de kullanılmaya başlamıştır.

⁵ Rusça "assambleya"nın Türkçe karşılığı "asamble" dir. Sözcük (fr. Assemblée-toplantı) I. Petro zamanında Peterburg yüksek sınıfında Batı Avrupa tarzına uygun olarak düzenlenen danslı balolar için kullanılır.

⁶ **Gofşpitaller**. Hastaneler.

Puşkin yaşamının ilk yıllarında anne ve babasıyla birlikte babaannesi Olga Vasilyevna'nın evinin yakınlarındaki Haritonyevski sokakları civarında yaşadı. Olga Vasilyevna torununun vaftiz annesiydi. Kısa süre sonra öldü. Küçük Aleksandr babaannesini hiç tanımadı. Daha sonraları, otobiyografisinin taslaklarında babaannesinin bazı özellikleri ve eşi Lev Aleksandroviç'in sert karakterinden bahsederken başkalarından duyduklarını aktarmıştır.

Ama anneannesi Mariya Alekseyevna'yı (1818 yılında öldü) biliyordu ve onu çok seviyordu. Anneanne çoktandır kocası Osip Abramoviç Hanibal'la birlikte yaşamıyordu. Osip Abramoviç, kızı Nadejda'nın eğitimini de karısının üzerine bırakarak onları terk etmişti. Mariya Alekseyevna bitişikteki evde yaşıyor, genç çiftlerin ev işlerini yönetiyor, torunlarını, özellikle de Aleksandr'ı seviyordu.

Şairin anne ve babası arasındaki ilişki zaman zaman bozuluyor, ailede uzun süreli tartışmalar yaşanıyor.

Sergey Lvoviç sığ, cimri, zayıf karakterli bir insandı. Ailesiyle çok az ilgileniyordu. Her şeyi gösteriş olsun diye yapmayı, çevresindekileri cezbetmeyi severdi. Belki de en üstün meziyeti, Fransızca'yı güzel konuşabilmesi ve aile ortamında Molière'den parçaları artistik bir biçimde okuyabilmesiydi. Sergey Lvoviç'in bazı edebiyatçılarla bağlantıları (Dmitriyev ve Batyuşkov sık sık evinde misafir oluyorlardı) oğlunun zevklerinin ve ilgi alanlarının oluşmasında olumlu rol oynamıştır. Ama baba ve oğul arasında hiçbir zaman duygusal bir yakınlık doğmamıştır. Babası, Aleksandr'ı kendisinin yoksun olduğu dikbaşlılık, başına buyrukluk ve bağımsızlık gibi nitelikleri nedeniyle sevmiyordu. Daha sonraları ise, oğlunun özgürlük düşkünlüğünü ve yerleşik kuralları yerine getirmek konusundaki isteksizliğini kesinlikle onaylamadı.

Şairin Kardeşi Lev Puşkin (1820)

Aile yaşamında ortaya çıkan en büyük sorunlar, hemen parlayan, hatta despot bir kadın olan ve her ufak tefek suç için çocuklarını cezalandıran Nadejda Osipovna yüzünden çıkıyordu. Bununla beraber, Nadejda Osipovna evin düzeniyle ilgilenmezdi. Evdeki hizmetlilerin çokluğuna rağmen, hiçbir şey derli toplu değildi, her

şey sağa sola rastgele atılmıştı. Nadejda Osipovna da Aleksandr'ı dikbaşlılığı yüzünden sevmezdi. Onun sempatisini kazanan, 1805 yılında doğan küçük oğlu Lev olmuştur. Geçen yıllarla birlikte insanların Levuşka'ya⁷ karşı duydukları ilginin kendi özelliklerinden değil, ünlü bir şairin kardeşi olmasından kaynaklandığı ortaya çıkmıştır. İyi kalpli, uysal Levuşka ağabeyini kendince seviyordu: Şairin güneye ve Mihaylovskoye'ye sürgünlükleri sırasında (Levuşka) ağabeyinin emirlerini gayretle yerine getirmiş, haberleri bildirmiş ve gerekli kitapları göndermiştir.

Kız kardeşi Olga ile şairin ilişkileri başlangıçta iyi idi. Şairin Fransızca yazdığı ilk şiir denemelerini Olga okumuştur. Anne, Olga'yı da sevmiyordu, anlaşılan, bu onu Aleksandr'a yaklaştırmıştı. İki çocuk kitaplar okuyorlar ve birlikte tartışıyorlardı. Ama zamanla birbirlerinden uzaklaşmaya başladılar. Puşkin, eğer iki kardeşin ortak ilgilerinin yansıdığı ve Olga'nın okuduğu ünlülerden (Rousseau, Hamilton, Grey, Thomson, Jukovski'den) bahseden "Kız kardeşime" (1814)⁸ adlı şiirini saymazsak, kız kardeşi adına bir tek şiir albümü, bir tek madrigal⁹ adamamıştır.

⁷ Levuşka. Lev adının küçültülmüş şeklidir.

⁸ [K sestre].

⁹ Madrigal (Fransızca madrigal, İtalyanca madrigale). Klasik nazımda küçük hacimli iltifat ve övgü içerikli lirik şiirler için kullanılırdı.

Anneanne Mariya Alekseyevna, Osip Abramoviç 1806'da ölünceye kadar, çok acı çekmiş ve uzun süre ağağılanmıştı. Şimdi, anne ve kızı, Pskovskaya vilayetindeki Mihaylovskoye köyünün sahibi olmuşlardı.

Köy bir zamanlar, general-anşef rütbesine kadar yükselen ve kendi kapitalleri ve mülkiyetleri üzerinde üstün yetenekler göstermiş olan Habeşli Abram (İbrahim) Hanibal'ın geniş mülkiyetlerine dâhildi. (Çok ileri yaşlarda gelen) ölümünden sonra, 1782 yılında mülkleri çocukları arasında dağıtıldı. En küçük oğlu Osip'e Mihaylovskoye (şimdi halk için kutsal bir yerdir) düşmüştü. Puşkin burada iki yıl sürgün olarak kaldı ve en ünlü yapıtlarının pek çoğunu burada tamamladı.

Mariya Alekseyevna'nın iyi ve yumuşak bir karakteri vardı. Puşkin (özellikle anneannesinden öğrendiği) harika bir Rusçayla konuşurdu. Anneanne torununa ruhlar, kızlar, Bova ve Yeruslan hakkında bildiği pek çok Rus masallarını anlatıyordu. Mariya Alekseyevna, 1804 yılının sonundan 1810 yılının yazına kadar Zvenigorodski kasabasındaki Bolşiyeye Vyazmı boyunca uzanan Moskova yakınlarındaki Zaharovo adlı küçük köyü yönetti. Puşkinlerin ailesi yaz aylarını burada geçiriyordu ki yalnızca yaz aylarını geçirmediikleri de ihtimal dâhilindedir. Eğer Rusya'nın köyleri, doğası ve Rus halkının Puşkin üzerindeki etkisinden konuşmak gerekirse, tüm izlenimlerini özellikle Zaharovo'dan almıştır.

Küçük çocuk Moskova'da, ailesinde yalnızca Fransızca konuşmalar duyuyordu; babasının kütüphanesindeki Grek ve Romalı kahramanların Plutarkhos tarafından canlı bir anlatımla resmedilen yaşam öykülerini, XVIII. yüzyıla ait tarihî kitapları, Voltaire'in, masal yazarlarının ve açık-saçık erotik şairlerin eserlerini kendisinden geçerek okuyordu. Sergey Lvoviç'in ve Vasili